

Sor Juana Inés de la Cruz, Naděje do
zlate tkani, Praha, Východ, 1988.

Přeložili: Ivan Slavík, Josef Forbelský

Sonet, který vyvrací chvály, jež do portrétu básničky vepsala pravda, vyvolaná vášní

*Co vidíš tu, je malovaný klam,
malířsky jistě prořadě dílo,
co však tu z faleš barev zpodobilo,
je pouze smyslu ostražitý mam.*

*To vše je marné lichotnictví tam,
jež brúzy let se zastřít pokusilo,
snad aby zkázy času odstranilo,
přemoblo stáří a náš úděl sám.*

*Je to jen výtvar umění a skladu,
něžný květ ve vichřici a nic víc.
Je to zbraň bez užitku v stínech Hádu.*

*Jen hloupá chytrost snovající zradu.
Námaha marná; ze stejného řádu
jak mršina a prach a stín a nic.*

*Božská růže, jež v sličném vypěstění
jsi s veškerou svou vonnou subtilností
jen rudou poučkou krás prchavosti,
jiněným závěrem všech uchvácení;*

*náznaku konce lidských vystavění,
příklade pouhé marné půvabnosti,
ve kterém spojen od přirozenosti
je smutek brobu, radost narození;*

*jak pyšná ve své pompě, domýšlivá,
skvostná, pobromou smrti pohrdáváš
a potom sbrbená a tetelivá*

*vratkého bytí smutné známky dáváš,
že smrtí moudrou, žitím bloupým – živa
klameš a mroucí tepru neklamáváš!*

*Chorobo Naděje, jež unavuješ
má léta – a čas zvolna utíká mi –
jež vždycky pod zisky a pod ztrátami
jazýčkem rovnovážně balancuješ,*

*jež stále zavěšená, rozvažuješ,
kam přiklonit se, bráníc svými klamy,
že nikdy neproniknem za břeh samý,
jenž zoufalství či víru překračuje.*

*Kdože ti odňal jméno vražedkyně?
Když dobře uvážím, copak ji nejsi,
jež z duši děláváš své zajatkyně?*

*A v nešťastné i šťastné pouťi zdejší
ty nejsi pro život nám přítelkyně,
ale jen pro smrt o to nesmírnější.*

*Zelený úchvate lidského žití,
šilená naději do zlata tkaná,
vidino v bdělém stavu zosnovaná,
v níž se jen ve snách marný poklad třpytí!*

*Bludičko světa, jeho svěži hnutí,
zelení zchátralá a vydumaná,
šťastlivců přítomnosti doufávaná,
nešťastných budoucnosti, jež jim svítí:*

*S tvým stínem necht si žijí ve hledání,
kdo v sklíčkách zelených namísto brýlí
vše vidí malované dle svých přání;*

*Já ale, kterou osud neomýlí,
mám obě oči v prstech svých dvou dlaní –
jen na co sáhnu, vidím v oné chvíli.*

*Dnes, drabý, když jsem s tebou rozmlouvala,
vidouc z tvých činů i v tvém obličejí,
že moje slova k tobě nedospějí,
abys mé srdce viděl, jsem si přála.*

*A Láska, jež mým přáním pomáhala,
ta zvítězila proti beznaději:
Vždyť v slzách, v něž se muky obrací,
mé rozdrčené srdce vylévala.*

*Dosti už útrap, miláčku můj, dosti,
žárlost tyranská at' nemučí tě,
nevíra bědná klid ti nevyhostí*

*hloupými stíny, šepty vzdorovitě,
vždyť viděls ve vláze mé zoufalosti
v svých rukou srdce na kousičky zbité.*

*Stine plachého mého dobra, zůstaň,
podoba kouzla nejvíc milovaná,
přelude, pro nějž zemřu rozjásaná,
smyslenko sladká, pro niž žiju pustá!*

*Jak magnetem tvá krása do mne vrůstá,
má brud je ocel pro ni přichystaná,
však pročpak je mi láska slibována,
když vysmějí se prchající ústa?*

*Přec chlubit nemůžeš se, uspokojen,
že si mě pokoří tvá tyranie,
vždyť i když zesměšniš, čím byl jsi spojen,*

*pouto, jež kol tvé vidiny se víje,
proč k smíchu by ti byla náruč moje,
když vězením ji činí jen má fantazie?*

*Já s láskou hledám, kdo mě opustili,
a milujících nevděčně se vzdávám,
kdož trápí mě, věrná jim setrvávám
a trápím, kdo se věrní osvědčili.*

*V démant se milování proměnili,
těm milujícím já se jim zas stávám;
vítězem svého vraha zřít si právám
a vraždím ty, kdo se mi podvolili.*

*Jednomu platím: trpí touba moje,
druhého prosím: čest je urážena;
nešťastné vždy jsou tyto cesty dvoje.*

*Přesto si volím, v čem je lepší cena:
spíš, nemilovaný, být silou tvoje,
než nemilujícím být znevolněna.*

Redondilla, která poukazuje na nedůslednost mužského vkusu a výhrad, když viní ženy z toho, co sami zavinují

Muži, pošetile ženu
bez důvodů vinící,
ač jste skutků viníci
vyčítaných viněnému:

Proč bláznivě toužíte,
aby se vám zdráhaly,
po dobrém jen vzdychaly,
k zlému je však svádíte?

Pošlapete zdrženlivost,
tvrdíce pak s vážností,
že jen z lehkovážnosti
zrodila se jejich chtivost.

Zdát se chce ta zarputilost
vašich pošetilých zdání
bubákem, jenž strach nabání
děcku, jež ho postavilo.

Chcete s pýchou, jež cíl míjí,
aby Thais se vám vzdala,
pak, aby se podobala,
když ji máte, Lukrécii.

Copak je to za třestění,
jestli žebrá, aniž zvaží,
když sám zrcadlo si zamříš,
že už potom čisté není?

S odmrštěním – s nadějí
zacházíte stejně zle.
Zkroušení jste, když jsou zlé,
zpupní, když vás milují.

Vždycky je to výbra křehká:
když jsi cudná vytrvala,
odmítlas – jsi neuznalá,
přijala ho – pak jsi lehká.

Pokaždé táž výtka blouhá
a vždy stejně nedůsledná:
že tak krutá je k vám jedna,
druhá že je málo skoupá.

Jak má zdrženlivá bývat,
když ji láska obletuje,
vás však chladnost znechucuje,
povolnost je odpudivá?

Mezi bolestí a zlostí,
kterou vkus váš požaduje,
dobře té, jež nemiluje,
žlobte se pak po libosti!

Vaše milovnická pile
jejich volnosti dá křídla,
ale když se ve zlu zhlídla,
chcete je mít v ctnosti čilé.